

POKROVITELJ 47. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI

Kolinda Grabar-Kitarović

Predsjednica Republike Hrvatske / President of the Republic of Croatia

FINANCIJSKU POTPORU OSIGURAVAJU

Zlatni sponzori:

Srebrni sponzori:

Ostali sponzori

Brandovi

Medijski pokrovitelji

Ustanove, institucije i agencije partneri festivala

47.
VARAŽDINSKE
BAROKNE
VEČERI

Ponedjeljak, 25. rujna
Franjevačka crkva, 19:30 sati

Barokni brass ansambl
Sonatores Pannoniae

Budimpešta

Borsódy László, umjetničko vodstvo

Pietro Philippi (Peter Phillips)
(1560. – 1628.)

Jean Conseil
(1498. – 1535.)

Codex Kajoni

Gioseffo Guami
(1542. – 1611.)

Gioseffo Zarlino
(1517. – 1590.)

Codex Kajoni

Johann Staden
(1581. – 1634.)

Johann Heinrich Schmelzer
(1623. – 1680.)

Fanfare e pavane

Motettum Adjuva me

Ungharesca e Retirada

Canzon a 5

Motettum Nigra sum a 5

Saltarello e pavane "Térj meg hát...."

Galliarda

Balletti a 4 (Pastorella)

Intrada: Tardo

Pastorella

Hötzer seu Amener:

Presto

Gavotta tedesca

Gavotta styriaca

Gavotta anglica

Gavotta bavarica

Gavotta gallica

Intrada da capo

Doista, dobro je pokušati razumjeti vrijeme nastanka glazbe koju slušamo, jer po namjeni je to bila „upotrebljna“ glazba, *Gebrauchsmusik*, glazba u razdoblju u kojem je bila jedini organizirani i kontrolirani zvučni doživljaj, istovremeno ukras i kao ispunjenje ugodom vremena svima onima koji su s njom dolazili u doticaj. *Sonatores Pannonia* dolaze s repertoarom koji uglavnom pripada razdoblju kasne renesanse i ranoga baroka, a autori su praktični glazbenici, službenici, bilo crkvenih institucija bilo dvorova u svim tada razvijenim sredinama, koje su se kao gradovi tek razvijali. Glazbu se dakle slušalo u crkvi, na dvorskim svečanostima ili na zabavama puka, u svečanim situacijama nekog slavlja, bilo uže ili pak šire društvene grupe. Ti glazbenici, pretežno orguljaši, a te su profesije bili uglavnom svi skladatelji s večerašnjeg programa navedeni imenom i prezimenom, svirali su i sa svojim „kolegama“, pjevačima ili instrumentalistima, koji su im uglavnom bili podređeni, budući da su skladatelji obavljali i funkcije maestra di cappella, dakle učitelja i voditelja manjih ili većih instrumentalnih sastava (ovisno o bogatstvu „poslodavca“, lokalne crkve, katedrale ili plemićkoga dvora) s kojim su izvodili svoja ili tuda djela. Opet ovisno o financijskim mogućnostima kupovanja rijetkih tiskanih notnih materijala ili, što je mnogo češće bio slučaj, prepisivanjem nota, rukopisnim umnožavanjem dionica.

Englez **Peter Philips** bio je primjerice katolik koji je morao zbog vjerskih razloga napustiti anglikanski London pa je prvo otiao u Bruxelles, tada Španjolsku Nizozemsku, danas dakako poznatu belgijsku metropolu. A skladao je pretežno crkvenu glazbu ugledajući se u talijanske majstore koji su u njegovo vrijeme bili općenito prevladajući uzori. Moda je dolazila iz Venecije, stil se učilo od Lassusa, Palestrine i Caccinija. Philips je stoga oputovao sve do Rima i našavši posao na dvoru slavne obitelji Farnese kao orguljaš djelovao i u Engleskom isusovačkom samostanu. A bio je i oženjen, pa udovac koji se zaredio. Djelo na programu primjer je karakterističan za sastav puhača, Fanfare i pavana, ples u polaganjem tempu popularan krajem 16. stoljeća.

O **Jeanu Conseilu** ne zna se mnogo, našla sam samo njegovo ime kao „francuskog kompanjona na putu mnogo poznatijeg Jacquesa Arcadelta kada je putova u Lyon na dvor obitelji Medici.“ Motet koji ćemo čuti, kao tipična duhovna glazba, inspiriran je latinskim tekstom „adiuva me Domine“, dakle „spasi me Gospodine“.

I Talijan **Gioseffo Guami** je bio orguljaš, violinist i pjevač i to u samome središtu talijanske renesansne produkcije, u Veneciji. Proslavio se kao orguljaš, a radio je i na dvoru Albrechta Bavarskog. Autor mnogih instrumentalnih canzona, a u ono vrijeme su nazivi oblika nerijetko bili jednak koristi i u vokalnoj i u instrumentalnoj praksi, poznat je po uvođenju kromatike, dakle manjih intervala u svrhu emocionalnog naglašavanja.

U vrijeme u kojem je Guami djelovao u Sv. Marku u Veneciji maestro di cappella bio je nešto stariji **Gioseffo Zarlino**, u povijesti glazbe zabilježen kao važan i intelektualno utjecajan teoretičar, autor traktata o glazbi i ugađanju, dakle štimanju instrumenata u odnosu na intervale i njihove odnose. Jer, treba znati da je to vrijeme prije ugodnosti kakvu mi danas poznajemo, dakle mnogo prije standardiziranja dura i mola kao temeljnih ljestvičnih nizova. Motet Nigra sum sed formosa, Crna sam ali lijepa, uglazbljeni je stih iz Pjesme nad pjesmama Kralja Salomona.

Johan Staden bio je Nijemac, poznat kao utemeljitelj Nürnberške škole, orguljaš u više crkava i autor niza svjetovnih popjevaka uglavnom sačuvanih u tiskanim zbirkama kao i crkvenih pjesama i ranobaroknih koncerata s obvezatnim bassom continuom. Po godinama rođenja i smrti očito je da je Staden bio u prvim generacijama koje su stvarale temelje baroknoga stila u njemačkoj kulturi na kojima će se uzdignuti geniji Bacha i Händela. A Galliarda je jedan od tipičnih renesansnih i ranobaroknih plesova koje se pleše u paru i u brzome tempu.

Austrijanca **Johanna Heinricha Schmelzera**, violinistu i skladatelju, dvorskog glazbenika u službi habsburškog cara Leopolda I. u Beču, upoznat ćemo kao autora plesne glazbe, gavotta i intrada. Malo je o njemu poznato jer je umro u epidemiji kuge kratko nakon imenovanja za Kappelmeister 1679. godine. Uglavnom je poznato da je bio virtuoz i kao takav carev miljenik što mu je i osiguralo plemičku titulu, a to je više koristilo njegovim sinovima, također skladateljima.

I na kraju, a to je za naše mađarske goste autentična baština, skladbe iz Codexa Caioni, zbirke koja svjedoči glazbenu produkciju i praksu na području širem od današnje Republike Mađarske. **Kodeks Caioni** jedan je od najvažnijih i najvrednijih dokumenata povijesti glazbe Transilvanije 17. stoljeća. To je zbirka rukopisa različitog sadržaja, napisana tabulaturom za orgulje između 1634. i 1671. godine. Rukopis je do početka 20. stoljeća u literaturi bio poznat pod nazivom Velika glazbena zbirka, a kasnije je dobio ime po franjevcu Jánosu Kájoniju. Zbirka sadrži instrumentalna i vokalna crkvena i svjetovna djela, ali i velik broj mađarskih, rumunjskih i slovačkih narodnih plesova i pjesama. Značenje kodeksa Caioni sastoji se u tome što istraživači mogu predočiti proces kako su rani glazbenici iz Transilvanije spojili struje i težnje europske glazbe s domaćim transilvanijskim osobinama.

Dr. sc. Zdenka Weber

Barokni puhački ansambl Sonatores Pannoniae, koji izvodi glazbu kasne renesanse i ranog baroka na autentičnim kopijama puhačkih instrumenata iz perioda od 16. do 18. stoljeća, osnovao je László Borsónyi 1991. godine. Ansambl često nastupa na festivalima u Mađarskoj (Sopron Early Music Festival, Zemplén Festival, Budapest Early Music Festival) i u inozemstvu (Styriarte, Oslo-Kirkenmusikk Festival, Ille-de-France, itd.) a gostovao je u brojnim radijskim emisijama, te snimio više CD-a.

László Borsónyi je rođen 1965. u malom gradu blizu Budimpešte, u Szentendre. Nakon što je završio srednju glazbenu školu u Budimpešti, nastavio je visokoškolski studij diplomiravši trubu. Studij Rane glazbe završio je na Kraljevskom konzervatoriju u Den Haagu u Nizozemskoj. Njegovi profesori bili su P. Masseurs, S. Williams, Fr. Bruggen, S. Kuijken i J. Ogg. Trenutno nastupa i snima CD izdanja kao solist i komorni glazbenik s raznim orkestrima rane glazbe. Od 1989. godine je član komornog orkestra Pro Arte Serenissima iz Italije i nastupa u brojnim europskim državama poput Austrije, Njemačke, Italije, Francuske, Španjolske, Belgije, Nizozemske, Engleske, Izraela, Argentine i Brazila. Gostovao je na CD-u Edwarda H. Tarra objavljenom pod nazivom „Careva truba“ (Editio Christophorus) 1989. godine. Od 1990. glazbu snima i izvodi s orkestrima specijaliziranim za ranu glazbu, Capella Savaria i Concerto Armonico. 1991. godine osnovao je Barokni puhački ansambl Sonatori Pannoniae i od tada ga vodi. Predaje Povijest glazbenih instrumenata u Mađarskom nacionalnom muzeju i nastupa kao solist na koncertima pod ravnjanjem Agostina Bortota, talijanskog orguljaša. 2004. godine dobio je nagradu Béánt Balassi mađarskog Ministarstva nacionalne kulturne baštine.

